

Premiul Nobel pentru Economie 2017

Richard H. Thaler

Universitatea din Chicago (SUA)

Anul acesta, premiul Băncii Centrale a Suediei pentru Științe Economice în memoria lui Alfred Nobel este conferit profesorului Richard H. Thaler de la Universitatea din Chicago. Thaler s-a născut pe 12 septembrie 1945 în East Orange, New Jersey. A obținut titlul de doctor în anul 1974 la Universitatea din Rochester cu teza “*Valoarea salvării unei vieți: o estimare de piață*”.

Conform Academiei Regale Suedeze de Științe, Richard H. Thaler a primit premiul Nobel pentru “**contribuțiile aduse în domeniul economiei comportamentale**”.

Richard H. Thaler a încorporat ipoteze psihologice realiste în analiza adoptării deciziilor economice. Prin explorarea consecințelor raționalității limitate, preferințelor sociale și lipsei autocontrolului, el a arătat cum aceste trăsături umane afectează în mod sistematic deciziile individuale, precum și rezultatele pieței.

Raționalitatea limitată: Richard H. Thaler a introdus conceptul de *contabilitate mentală* (engl. *mental accounting*) care se referă la faptul că oamenii codifică, clasifică și evaluează deciziile financiare prin crearea unor conturi separate în minte. De asemenea, a explicat, cu ajutorul aversiunii la pierdere, de ce oamenii consideră un obiect mai valoros atunci când îl dețin decât atunci când nu se află în posesia lui, fenomen cunoscut sub numele de *efectul*

înzeștrării (engl. *endowment effect*). Thaler a fost unul dintre fondatorii *finanțelor comportamentale*, ramură care studiază modul în care limitările cognitive influențează piețele financiare.

Preferințele sociale: Studiile teoretice și experimentale ale lui Thaler despre *corectitudine* au fost foarte influente. El a arătat că preocupările legate de corectitudinea consumatorilor pot împiedica firmele să crească prețurile în perioadele în care cererea este foarte mare, dar nu și în perioadele de creștere a costurilor. Thaler și colegii săi au conceput *jocul dictatorului*, un instrument experimental care a fost folosit în numeroase studii pentru a observa atitudinea vis-à-vis de corectitudine pentru diferite grupuri de oameni din lume.

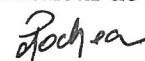
Lipsa autocontrolului: Thaler a pus într-o lumină nouă vechea observație că rezoluțiile de Anul Nou pot fi greu de îndeplinit. El a arătat cum se pot analiza problemele de autocontrol folosind un model de tip *planner-doer*, care este similar cu metodele pe care psihologii și neurologii le folosesc pentru a descrie conflictul intern dintre planificarea pe termen lung și acțiunile pe termen scurt. Cedarea în fața tentației pe termen scurt este un motiv important din cauza căruia planurile noastre de a economisi pentru bătrânețe sau de a adopta un stil de viață mai sănătos eșuează deseori. Thaler a demonstrat cum *nudging*-ul - un termen pe care el l-a creat - îi poate ajuta pe oameni să exercite un autocontrol mai bun atunci când economisesc pentru pensie, precum și în alte contexte.

În total, contribuțiile lui Richard H. Thaler au construit o punte între analizele economice și psihologice ale adoptării deciziilor individuale. Evidențele sale empirice și raționamentele teoretice au contribuit la crearea unui nou domeniu, cel al *economiei comportamentale*, care s-a dezvoltat rapid și care a avut un impact profund asupra multor domenii ale cercetării și politicii economice.

Richard H. Thaler este autorul cărților *Quasi-rational Economics*, *The Winner's Curse* și *Misbehaving: The Making of Behavioral Economics*, precum și coautorul bestseller-ului *Nudge: Improving Decisions about Health, Wealth, and Happiness*.

În cadrul convorbirii telefonice tradiționale care urmează anunțul acordării premiului Nobel, Thaler a declarat: “*to do good economics you have to keep in mind that people are human.*” De asemenea, așa cum îi stă bine unui behaviorist, a promis că va încerca să cheltuiască premiul obținut “*as irrationally as possible*”.

Conf. univ. dr. Maria Miruna POCHEA,
Departamentul de Finanțe

Cluj Napoca

31 octombrie 2017